

NACIONALISME VÖLKISCH I SOCIOLOGIA KITSCH

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 14 de gener de 2014)

Hi ha gent que es complica massa per atribuir a l'egoisme insolidari el suport a la independència (de Catalunya). Vegin l'article "El misterioso caso catalán", d'un sociòleg que ostenta càtedra a la Complutense de Madrid, publicat a finals d'any en un diari d'àmbit estatal. Ens diu: el model de família troncal (autoritat paterna i repartiment desigual de l'herència) constitueix el pilar bàsic del 'nacionalisme völkisch', i això explica que en una societat moderna com l'alemanya sorgís una dictadura com la Nazi en els 1930s. Remata l'autor (excloent de l'analogia a la criminalitat nazi; gràcies!): aquest model de família és el factor diferencial del fet alemany i el català, i "això explica tant la insolidaritat de Merkel amb la resta de la UE com la negativa dels catalans a compartir la caixa comuna espanyola del igualitari cafè per a tots" (sic). Ja ho tenen: models de família, nazis, garrepes, Merkel, i els catalans. Ho volen amb gel o sense gel?

Massa kitsch. Primer, perquè ignora que la política nazi no es va distingir per falta de redistribució. Aquesta va augmentar, però el govern nazi va privatitzar la seva aplicació a favor d'organismes del seu partit, per aconseguir suport popular gràcies a les polítiques socials (veure Germà Bel, "Against the mainstream: Nazi privatization in 1930's Germany", *Economic History Review*, 2010). Segon, sobre dictadures nacionalistes a l'Europa occidental dels 1930s: Els sonen Mussolini i Franco? Sí, als Estats del Sud amb hegemonia del model familiar igualitari (repartiment igual d'herència). Això del nacionalisme és endimoniat, per descomptat.

Els professors Durantón (U. Toronto) i Rodríguez-Pose i Sandall (London School of Economics) ofereixen un gran treball sobre models de família i disparitats regionals a Europa ("Family types and the persistence of regional disparities in Europe", *Economic Geography*, 2009). Usen els models de família de Todd i els posen en mapa a Europa Occidental. El model igualitari d'herència és dominant a la 'meseta', sud i llevant d'Espanya, i al centre i sud d'Itàlia. França és molt barrejada. I el model de repartiment desigualitari d'herència és el dominant en la resta de països, que es diferencien entre sí segons autoritat paterna feble o forta. Només cal dir aquí que el model tradicional a Catalunya, Pirineu i cornisa cantàbrica és l'habitual també a Alemanya...i a Àustria, Suècia, Noruega, i Suïssa. Deixo al lector la comparació de graus de cohesió social, transparència pública, solidesa de cultura democràtica. Hi ha disponibles moltes dades al respecte.

Diverses conclusions emergeixen. Primer, assistim a tot un *revival* metodològic de tant 'intel·lectual' format en els 60s i 70s en doctrines totalitàries (comunisme doctrinari i tardo-falangisme). Situat en minoria per la democràcia, el pensador totalitari atribueix la seva condició a la manipulació de masses o a perversions alienes. Ideologia anti-democràcia formal en estat pur. Segon: en el debat territorial a Espanya, Plató (el mite) guanya per golejada a Aristòtil (la substància material). Tercer: és més fàcil situar-se en la superioritat i el menyspreu moral que analitzar per què les dinàmiques socials a Catalunya i Espanya porten anys divergint, i si aquesta divergència té solució, o no. Al cap, la mandra intel·lectual dels aiatol·làs del debat territorial a Espanya té molts focus i públic. Però és tan kitsch...